

Veselin Vukotić

Sport, tržište i duh naroda

Dok slavimo osvojeno prvo mjesto vaterpolista u Evropi i Svjetskoj ligi, da li se svako od nas samozapita: a koje mjesto bih ja zauzeo na evropskom ili svjetskom takmičenju u poslovima kojima se bavim? Koliko jeze i hladnog znoja bi proizveo iskren odgovor?

Mišljenja sam da je sport jedna od žila kucavica duha i karaktera jednog naroda, ali i svakog od nas pojedinačno. Sport, ne samo u smislu igre i katkada zloupotrebe („hljeba i igara“), već sport kao način mišljenja i način shvatanja samih sebe i svijeta oko nas!

Po mom mišljenju, makar su tri sastavnice duha sporta važne za duh i karakter svakog uspješnog pojedinca:

- a) Sport je vjera u sebe i preuzimanje lične odgovornosti (Da li može neko da igra umjesto vas?!)
- b) Sport svakom pojedincu razvija ambiciju da pobijedi i bude najbolji (važnost rezultata u životu)!
- c) Sport je učenje poštovanju pravila i postovanju protivnika (shvatanje važnosti poštenja i ljudskosti za uspjeh)!

Da li u bilo kojoj drugoj oblasti ove karakteristike duha toliko dolaze do izražaja? Koliko vas, čitalaca smatra da ovo nije tačno, odnosno da je nevažno za rješavanje „naših ogromnih tekućih problema i teškoća?“. Već čujem hor mojih godinama orkestriranih ogovarača, inače većine zakletih antisportista, kako drže uobičajene impotentne i frigidne „besjede“!... Jadnici, kaže književnik Viktor Igo!

Kada bi neki medijima („sapuničasto“) proizvedeni „elitisti“ imali trunke sportskog (takmičarskog) duha, karaktera i poštenja u sebi, mnogo toga u Crnoj Gori bi bilo drugačije! Npr. u sportu se poraz ne slavi! Iz poraza se izvlače pouke, još više trenira, ispravljaju se greške... Pripremaju se novi pokušaji! Isto tako, u sportu ne možete pobijediti olajavanjem i izmišljenim pričama o protivnicima! Morate rezultatom pokazati da ste bolji! Protivnik se poštuje! Ako ga ne poštuje, zašto ga priznajte za protivnika?

Sport nas uči da **POBIJEDIMO PORAZ!** Ali sport, što je još važnije uči **KAKO SE PODNOSI USPJEH!** Narod kaže „Uspjeh se teže podnosi od nesreće“, odnosno „U dobru se ne ponesi, u zlu se ne ponizi“! Ali, ovo su pouke i iz sporta! Shodno „jing-jang“ filozofiji ☯ u svakom porazu je klica pobjede, a u svakoj pobjedi je klica poraza! Ko zna da otkriva te nevidljive klice i u pobjedi i u porazu – na stazi je uspjeha! Pobjeđuje! Sport i filozofija sporta upravo razvijaju taj kritički odnos pojedinca i prema njegovom porazu (neuspjehu) i prema njegovoj pobjedi (uspjehu) u poslu kojim se bavi! Oni koji imaju taj duh pobjeđuju! Oni nekritičkog (samozaljubljevog) duha gube!

Sport je takmičenje! U sportu svako želi da pobijedi! Zar i život svakog od nas nije svojevrsno takmičenje? Zar svaki čitalac ovog eseja ne želi da u životu postigne još više, najviše? Da li je to nemoralno? Zar i sport i život nisu sfere takmičenja, odnosno oličenje konkurencije? Ali, šta je konkurencija? Slavni vaterpolista Igor Milanović je rekao: konkurencija je borba sa samim sobom (ne sa protivnikom!), **DA DANAS BUDEŠ BOLJI NEGO JUČE, A SJUTRA BOLJI NEGO DANAS!** Znači suština konkurencije je stalno ulaganje u sebe i u razvoj svog znanja i sposobnosti! Konkurencija je naporan rad, učenje! To važi i za konkurenciju u sportu, i na tržištu, u politici, u nauci... Zar se i djeca ne takmiče da zadobiju što veću ljubav od svojih roditelja, djeda, bake,...?!

Logika **tržišta** i logika sporta su bazično bliske!

U sportu ne postoje zasluge! Zasluga je prošlost! Svaka nova utakmica, svaki novi meč – to je nova situacija! Niko ne može pobijediti sljedeću utakmicu zato što je juče osvojio zlato! Nekada najbolji svjetski fudbaler Ronaldinjo grije klupu! Moraš se stalno dokazivati na terenu, ringu, bazenu,... Zar nije isto i na tržištu?! To što danas svi kupuju vaše proizvode i kompanija dobro posluje – ne znači da će i sutra! Biznis je neizvjesan koliko i rezultat u sportu!

Mnogi se bune i proglašavaju socijalnom nepravdom to što neke kompanije i pojedinci zarađuju više na tržištu od drugih – ostvaruju veći profit! Tržište, kao svojevrsan teren za takmičenje, zaista jeste mehanizam koji odvaja sposobne od nesposobnih, kao uostalom i sportsko takmičenje! Mnogi to proglašavaju socijalnom nepravdom i svi treba da zarađuju jednako, jer smo, po njima, svi jednako sposobni!

Zamislite da se u sportu svaka utakmica, meč,... završava „socijalno pravedno“ – neriješeno! Idete na utakmicu, a znate da će biti neriješeno (jednako)! Koliko bi gledalaca bilo na takvim utakmicama?! Ako unaprijed znate da vam je plata zagarantovana (uvijek jednaka) – da li se trudite dovoljno da je zaradite ili da je povećate? Zašto bi sportisti trenirali ako bi znali da ne mogu ni izgubiti, ni pobijediti!

Sport i tržište se ne zasnivaju na pravdi jednakosti postignutih rezultata i ishoda utakmice, odnosno poslovanja kompanije („pravda jednakih stomaka“ – svako dobija isto!). Pravda i u sportu i na tržištu je u **JEDNAKOSTI UNAPRIJED POZNATIH PRAVILA IGRE, ODNOSNO PRAVILA POSLOVANJA** za sve timove i igrače, sve kompanije i preduzetnike,...

U sportu o primjeni pravila brine sudija! Ko o tome brine na tržištu? Država!

Znači, država (zakoni) je za tržište isto što i sudija u sportu! Da li sudija koji sudi npr.fudbalsku utakmicu učestvuje u samoj igri? Da li izvodi slobodne udarce, aute,...? Da li pomaže ekipi koja gubi i svira nepostojeći penal? Istina glomazan i gojazan sudija katkada ne stiže da efikasno prati igru (nema brzinu) i pravi greške, slično glomaznoj i makro („debeloj“) državi („Debela država“ kao debeli sudija).

Oni koji smatraju da je uloga sporta u buđenju duha naroda nevažna, neka razmisle zašto su ideje grčkih filozofa i danas aktuelne, nakon 2500 godina? Čujem pitanje: „Kakve to ima

veze?“. Za one koji se to pitaju svako objašnjenje je već zakašnjelo! Oni koji znaju korijen riječi „gimnazija“ razumiju o čemu govorim!

Moja poruka je da Crna Gora, kao što smo i predlagali u NEPRIHVATENOJ AGENDI EKONOMSKIH REFORMI 2007-2011. da se u tih 50% državne potrošnje (oko 1,6 milijardi EURA) umjesto 3-4 miliona godišnje nađe mjesta za 30-40 miliona EURA za crnogorski sport! Meni je nelogično da se za sport ukupno izdvaja koliko i za rad 81 poslanika u Parlamentu! Još nelogičnije je da se za sport u Crnoj Gori izdvaja 0.4% ukupnog platnog fonda zaposlenih u državi! Zar je moguće da je birokratski duh toliko važniji od sportskog i tržišnog duha?!

Da li tako većim izdvajanjem možemo stvoriti osnovu i pokrenuti akciju među mladima: **KOLIKO VREMENA NA FACEBOOK-U, TOLIKO I NA SPORTSKOM TERENU!** „U zdravom tijelu – zdrav duh!“ A samo zdrav duh je za tržište, za borbu; samo zdrav duh ima viziju! Zar nam to ne pokazuje i tradicija naših crnogorskih gorštaka koji su opstali u ovom surovom kamenu upravo zahvaljujući logici tržišta i sporta!? Nisu čekali da im drugi obezbjeđuju hranu i sredstva za život! Bili su hrabri i vjerovali u sebe! I čuvali drugog od sebe!